

حضرت ولی امرالله میفرماید: " در زمانی امر الهی چون آتش به همه جا سرایت خواهد کرد که روح و جوهر تعالیمش بر صحنه نمایش یا در هنرهای متنوع یا در ادبیات به عالمیان عرضه گردد".

قرن انوار ص ۸۶

عنوان: جایگاه هنر و موسیقی در امر بهائی

قسمت روحانی

۱. مناجات شروع از آثار جمال اقدس ابهی
۲. مثنوی جمال مبارک
۳. لوح مبارک حضرت عبدالبهاء جَلَّ ثَنَاهُ
۴. مجموعه نصوص مبارکه از آثار حضرت عبدالبهاء جَلَّ ثَنَاهُ

قسمت اداری

۵. قسمتهایی از توابع حضرت ولی عزیز امرالله
۶. هنر در نقشه چهارساله
۷. تجلی هنر در حیات حضرت ولی امرالله
۸. حکایت کوتاه
۹. برنامه نوگلان بوستان الهی
۱۰. شور و پیشنهادات

قسمت اجتماعی

۱۱. الفت و پذیرایی
۱۲. مناجات خاتمه از آثار حضرت عبدالبهاء جَلَّ ثَنَاهُ

راهنمای ناظم

همکار گرامی و عزیز

با عرض تکبیر و تقدیم اشواق قلبیه، برنامه امشب ضیافت با عنوان " جایگاه هنر و موسیقی در امر بهائی " تقدیم می گردد .

قسمتی از توقیعات منیع حضرت ولی امرالله در مورد رقص ذیلاً درج می گردد تا در صورت لزوم و صلاحدید شما ناظم گرامی در جمع مطرح گردد.

"در تعالیم مبارکه، مطلبی علیه رقصیدن وجود ندارد. اما احبای الهی باید به خاطر داشته باشند که معیار و شعار امر حضرت بهاءالله، عفت و عصمت است. فضای سالنهای رقص مدرن، جایی که شرب دخان و مُسکرات و اختلاط و هرج و مرج جنسی، جریان دارد، بسیار بد و ناپسند می باشد. اما رقص های عقیفانه و محجوبانه، به خودی خود زیان آور نیستند و بدون شک هیچ گونه ضرر و زیانی در رقص های کلاسیک و یا آموختن رقص در مدارس وجود ندارد. به همین صورت نیز هیچ اشکالی متوجه شرکت در نمایشهای هنری و نیز فعالیتهای سینمایی موجود نیست".

۱- مناجات شروع از آثار جمال اقدس ابھی

الها معبودا مقصودا محبوبا

وجهم به انوار و جهت متوجّه و قلبم به شطر عنایتت مقبل و از تو می طلبم عطاء قدیمت و بخشش جدیدت را . توئی آن توانائی که به یک کلمه آسمان و زمین را خلق نمودی و مظاهر قوّت و قدرت و عظمت و فضل و جود و کرمات قرار فرمودی تا صاحبان بصر , آثار قدرت و عظمتت را در کلّ اشیاء ملاحظه نمایند و بر بزرگیّت گواهی دهند . ای خدا , فقیر را از باب غنایت محروم منما و از دریای بخششت منع مکن . توئی صاحب عطا و قادر و توانا و الْمُهِمِّنُ عَلَی الْأَسْمَاءِ
ادعیه حضرت محبوب ص ۳۱

۷- تجلی هنر در حیات حضرت ولی امرالله

روحیه خانم حرم مبارک در گوهر یکتا می فرمایند :

اگر بحثی درباره ذوق هنری غصن ممتاز نمایم , آن وجود عزیز را نخواهیم شناخت . ذوق هنری که اصل هنر و معنای حقیقی آن در وجود مبارک مُخَمَّر بود , در کلیّه آثار ایشان تجلی کامل داشت و در این وجود مقدّس به ودیعت گذارده شده بود.

در فنّ معماری دارای نظریاتی صائب بودند و در نقاشی ذوقی کامل داشتند و این حدّت نظر توأم شده بود با حُسن تناسب و اعتدال که محال است هیچ هنرمندی بدون آن به مقام ارجمند و رتبه استادی هنر واصل گردد ... هیکل مبارک بی اندازه عکّاسی را دوست داشتند . تصویرهای بسیار زیبایی از مناظر عظیم سوئیس به دست خود گرفتند . بسیاری از باغها را در مدّت ۲۰ سال با هم دیدن کردیم و هر وقت باغ زیبایی را میدیدیم , سالهای بعد مرتّب برای دیدن آن باغ می رفتیم و مانند آن بود که به دیدار دوستی قدیمی می شتافتیم و در تمام اوقات هر گل و شاخه زیبایی را می دیدند سعی وافر می فرمودند که عین آنرا برای زینت حدائق مقامات بکار برند .

گوهر یکتا ص ۲۱۸ و ۱۲۴

۲- مثنوی مبارک

رازهای جانی از سازش شنید	گوشِ تو چون نغمه رازش شنید
چشم بر او گن از این خلق جهان	چونکه صُنع ایزدی گشته عیان
بر هزاران ملک معنی پی بری	گر تو با چشمش جهان را بنگری
می نپرد مرغِ او جز کویِ او	می نبیند چشم او جز روی او
وز فراقش نارِ دلها برفروخت	از وصالش جانِ عشاقان بسوخت
هم ز هجر و هم ز وصلش ای پسر	پس بسوزد عاشقِ بی جان و سر
تا شوی پیران ز قید این جهان	پس تو عشقِ حق ، رفیقِ خود بدان
جان و دل در ملکِ باقی افکنی	عشقِ آن باشد که جانِ فانی کنی
تا به معراج الهی بر پری	سیر این معنی شنو گر پی بری
میوه های قدس نورانی دهد	تا که نخلت بارِ روحانی دهد
ای غمام از فضلِ هوِ رشعی بیار	ای نسیم از زلف او عطری بیار
لاله های عشقِ آرد بس نکو	تا ریاضِ جانِ عشاقان او
چونکه پاک آمد ز قید ماسواه	این دل عاشقِ بُود عرش اله
او به بیت و بیتِ او مستور شد	چون ز حبش بیتِ او معمور شد
بیتِ او جز دل نباشد ای جوان	بیتِ او از سنگِ گلِ نَبود ، بدان
شد مقامش چونکه آمد طورِ او	چون که قلبت پاک شد از نورِ او

قسمتهایی از توابع حضرت ولی عزیز امرالله

حضرت ولی عزیز امرالله می فرمایند ، قواله الاحلی :

"همچنین شما این سؤال را مطرح نموده اید که منبع الهام موسیقیدانان و آهنگسازان بهایی چه خواهد بود، موسیقی سنتی و یا بیانات الهی ؟ با توجه به این نکته که ما در سرآغاز و طلعه فرهنگ بهایی هستیم نمی توانیم اشکال و خصوصیات هنر آینده را که منبع الهامش این ظهور اعظم بدیع می باشد ، پیش بینی نماییم . اما از متعالی و بی مثل بودن آن اطمینان داریم . همانطور که هر دیانتی با ظهور خود فرهنگ جدیدی را تاسیس نموده که به صور گوناگون به شکوفه نشست ، انتظار میرود که آیین نازنین ما هم به همان طریق عمل کند . در حال حاضر تلاش برای درک آن هنرها عجولانه و بی موقع می باشد".

انوار هدایت ص ۵۲۱

و نیز می فرمایند:

"امروز مسئله مخاطره آمیز و زیانبار ، هنر، به نفسها نمی باشد بلکه فساد تأسف باری است که اکثر هنرهای انسانی را مورد هجوم قرار می دهد . احتیاجی نیست که ما به عنوان فرد بهایی از هیچ یک از هنرها اجتناب و دوری کنیم بلکه باید از اعمال و رفتار و محیطهایی که بعضاً آمیخته و آلوده به چنین انحرافات و فعالیتهایی است پرهیز نماییم".

انوار هدایت ص ۱۳۱

۳- لوح مبارک حضرت عبدالبهاء جلّ ثنائه

هو الله

ای سینور مُکرم

سینای حق پر نور شد   وادی مقدس طور شد

اسرار حق مشهود شد   مطمورها معمور شد

عالم همه در خواب بین

دور بهاء الله بین   رمز کتاب الله بین

سرّ بیان الله بین   عشاق را بی تاب بین

بال و پری بگشا کنون   پرواز کن ای رهنمون

در عالم بی چند و چون   وز عون آن رب خون

بس شمع عالمتاب بین

آن جلوه رب الجنود   رخ در گه صهیون نمود

کرمل نداها می نمود   با چنگ و نای و تار و عود

نور رخ احباب بین

بانگِ الهی گوش کن   آن کاس ابهی نوش کن

چون بحر هردم جوش کن   عالم همه مدهوش کن

جام شرابِ ناب بین

آن می ز خُمخانه خداست   ساقی خوش رویش بهاءست

صهبای کأسِ پُر صفاست   شکرش همه مهر و وفاست

پیران از آن می شاب بین

عع

آهنگ بدیع شماره ۱۱ و ۱۲ سال ۲۱

۴- مجموعه نصوص مبارکه از آثار حضرت عبدالبهاء جل ثنائه

حضرت عبدالبهاء می فرمایند، قوله الاحلی:

"همه هنرها از مواهب روح القدس است وقتی این انوار الهی بر ذهن یک موسیقیدان بتابد، آهنگی خوش نوا و زیبا ظاهر می شود. هر وقت بر خاطر شاعری پرتو افکند، اثری شاعرانه و لطیف خلق می گردد. هنگامی که افکار نقاشی را به روح و هیجان آورد، تصاویر شگفت انگیز و عالی جلوه می نماید. این عطایا وقتی به اعلی غایت خود واصل می گردند که جلوه ذکر و ثنای حق باشند." (۱)

و نیز می فرمایند:

"برای قلب و روح طبیعی است که از تقارن و هماهنگی و کمال اشیاء لذت برد. مثلاً یک خانه زیبا، باغی که به نحو مطلوب تنسيق یافته، یک خط زیبا، یک حرکت دلپذیر، کتابی که به سبک خوب نوشته شده باشد، البسه زیبا. در حقیقت کلیه چیزهای قشنگ و زیبا مایه سرور قلب و روحند. بنابراین مسلم است که صدای خوش نیز مایه مسرت عمیق گردد. (۲)

همچنین می فرمایند، قوله الاحلی:

اگرچه موسیقی وسیله موثری برای تربیت و تکامل بشر است ولی تنها نیل به هدف، به وسیله تعالیم الهیه است. موسیقی مانند بلوری است که کاملاً صاف و صیقلی است درست مثل این جام پاکیزه که در مقابل ماست و تعالیم و بیانات الهیه مانند آب. وقتی بلور یا جام کاملاً پاک و تمیز باشد و آب در نهایت تازگی و شفافیت، آن وقت می تواند حیاتبخش باشد بنابراین آیات الهی خواه به صورت راز و نیاز و خواه دعا و مناجات باشد وقتی با صوت و لحنی خوش تلاوت شود بسیار موثرتر است. (۳)

۱- شاهراه حقیقت ص ۱۶۷

۲- مجموعه مستخرجاتی از آثار مبارکه درباره موسیقی ص ۱۰

۳- مجموعه مستخرجاتی از آثار مبارکه درباره موسیقی ص ۸

کمتر دیانتی است که مانند امر بهایی در آثار مقدسه اش از هنرهای زیبا و به زبان دیگر صنایع ظریفه بدین اندازه تجلیل شده باشد. تنها هنر موسیقی نیست که در این آیین ستوده شده و به پر و بال یا نردبانی برای عروج و ارتقاء ارواح به عوالم روحانی تشبیه گردیده، بلکه انواع دیگر هنر چون خوشنویسی، شاعری، معماری، نقاشی و غیر آن هم مورد عنایت خاص قرار گرفته است و از همه والاتر آنکه به جمال به عنوان یکی از عالی ترین ارزش های الهی توجهی به سزا رفته است. جمال مبارک احترام ارباب هنر را توصیه فرموده اند و حضرت عبدالبهاء فن موسیقی را از "فنون ممدوحه" دانسته و آهنگ و آواز را "رزق روحانی قلوب و ارواح" خوانده اند و حتی آن را "آیتی از آیات الهی" شمرده اند و علاوه بر این چه بسا شاعران، نقاشان، معماران، خطاطان، کاشی کاران و غیر آنان از مردم هنرمند مشمول مرحمت و مخاطب کلام روح بخش حضرتش واقع شده اند. هرچند که ارزش هنر در زیبا ساختن و تزئین زندگی هم از ابتداء شناخته شده اما می توان گفت که استفاده از هنر در ابلاغ کلمه الهی و تبلیغ امر رحمانی کمتر مورد توجه واقع می شد.

بیت العدل اعظم الهی در پیام رضوان ۱۵۳ بدیع می فرمایند:

"از یاران الهی تقاضا می شود در جمیع مجهودات خود برای تحقق اهداف نقشه چهار ساله توجه بیشتری به استفاده از هنرها نه فقط برای اعلان امرالله بلکه برای اقدامات مربوط به توسعه و تحکیم مبذول دارند هنرهای ترسیمی و نمایشی و ادبیات نقش عمده ای در اتساع دائره نفوذ امر الهی ایفا نموده اند و در آینده نیز ایفا خواهند نمود. از این امکانات در سطح هنرهای قومی (فولکلور) در همه مناطق جهان چه در روستاها و چه در قصبات یا شهرها می توان استفاده کرد".

بیت العدل اعظم پس از این عبارات اشاره به بیان حضرت ولی امرالله فرموده اند که وقتی روح تعالیم امر بهایی بر صحنه نمایش یا در قالب هنرها و ادبیات عرضه شود امر چون آتشی در خرمن به سرعت انتشار خواهد یافت. "هنر مخصوصاً در میان توده های مردم بهتر از استدلال خشک منطقی می تواند عواطف و احساسات روحانی را بیدار نماید".

۸- حکایت کوتاه

جمال قدم در بدایت ورود خویش به سجن عکا کراراً به این بیان ناطق بودند که اگر در بین مجاورین کسانی بودند که قادر به نواختن یکی از آلات موسیقی از قبیل نی یا چنگ بودند و یا می توانستند بخوانند همه مفتون و منجذب می شدند .

مستخرجاتی از آثار مبارکه درباره موسیقی ص ۸

۱۳- مناجات خاتمه از آثار حضرت عبدالبها جَلَّ ثَنَاؤُهُ

هوالبهی الابهی

ای بی نیاز آن مرغان چمن را پرواز ده و آن بلبلان گلشن را به غزلخوانی دمساز نما و به آواز ملکوت ابهات همراز کن . وجد و طربی در قلوب انداز و جذب و ولهی در افنده و ارواح افکن تا هر یک با چنگ و دف و نی ، هی هی آغاز نماید و صفت حمد تو گوید تا هیکل عالم به اهتزاز آید و به هلله و ولوله آهنگ چنگ الهی را به ملکوت ابهی رساند . ع ع

مجموعه مناجاتهای حضرت عبدالبها - چاپ لانگهاین - ص ۲۷۴